

ODRAŽENÍ vzdušného a kosmického napadení v přihraničním pásmu

Plukovník Pravoslav Kalický, plukovník Ladislav Hálek

Odražení vzdušného a kosmického napadení nepřítel je vedle prvního hromadného úderu další rozhodující strategické opatření, jehož efektivnost může významným způsobem ovlivnit začátek strategické operace na válčišti, zejména však zahájení a vedení útočných operací frontů, umístěných v prvním sledu v přihraničním pásmu.

Význam tohoto opatření vyplývá ze skutečnosti, že ani včasný první hromadný úder nemůže nepříteli plně znemožnit odpálení části raket a zasazení letectva, které je v pohotovosti ve vzduchu.

Tato skutečnost vede k nutnosti ničit letectvo a rakety nepřítel ve vzduchu a kosmickém prostoru na přístupech k objektům napadení. Vzhledem k charakteru a možnostem úderných jaderných prostředků nepřítel, nebude mít odražení vzdušného a kosmického napadení jednorázový charakter, ale bude pozůstat z trvalé bojové činnosti vojsk PVO.

Cílem bojové činnosti vojsk PVO při odražení vzdušného a kosmického napadení bude zmařit hromadné použití jaderných prostředků nepřítel proti bráněným objektům a vojskům.

Hlavní tíha PVO objektů a vojsk spočívá na vojscích PVOS, která tento úkol plní v těsné součinnosti s vojsky PVO pozemních vojsk a PVO pozemních vojsk a frontovým stíhacím letectvem.

Rozhodujícím kritériem účinnosti PVO objektů a vojsk bude schopnost efektivně odrazit první hromadný úder nepřítel.

MOŽNOSTI NEPŘÍTELE K USKUTEČNĚNÍ PRVNÍHO HROMADNÉHO ÚDERU

Podle oficiálních názorů i jiných vyhodnocených poznatků považuje nepřítel za hlavní obsah počátečního období války globální jaderný útok. Jaderný útok na

válčišti je neoddelitelnou součástí globálního jaderného útoku.

Cílem globálního jaderného útoku je získat strategickou iniciativu cestou vybojování jaderné nadvlády a nadvlády ve vzduchu. Na splnění úkolů a dosažení cíle v globálním jaderném útoku, jakož i v jaderném útoku na válčišti, bude mít rozhodující vliv efektivnost prvního hromadného úderu.

Vzhledem k jadernému potenciálu nepřítel a našim obranným možnostem bude tato v podstatě záviset na nenadálém a soustředěném použití jaderných prostředků, zvláště strategických.

V posledním období došlo ve struktuře jaderného potenciálu nepřítel k podstatným změnám, které jsou charakteristické přechodem na strategické rakety s krátkou dobou k odpálení (rakety Minuteman a Polaris). Byl zvýšen počet nových typů raket na úkor letectva. Z celkového počtu jaderných prostředků, z hlediska nosičů, má nepřítel okolo 40 % raket a do 60 % letounů-nosičů. U strategických prostředků je tento poměr ještě výraznější — 56 % raket a 46 % letounů-nosičů.

Ze struktury jaderného potenciálu můžeme vyvodit, že nepřítel i nadále předpokládá kombinované použití raket a letectva v prvním hromadném útoku a v globálním útoku.

První hromadný úder může nepřítel uskutečnit podle dvou krajních variant a způsobem, který bude charakteristický přechodem mezi těmito variantami.

První varianta — nenadálé napadení pohotovostními silami a prostředky.

Možnost a pravděpodobnost této varianty je motivována skutečností, že nepřítel udržuje značné síly jaderného napadení v nepřetržité bojové pohotovosti.

Ve strategických prostředcích udržuje v pohotovosti k odpálení do 30 vteřin až 1 minuty do 70 % raket Minuteman. Okolo

50 % atomových ponorek s raketami Polaris setrvává s cyklickým střídáním v prostorech blízkých pro odpálení raket. Obdobně je tomu u letadlových lodí s letouny-nosiči jaderných zbraní. Do 50 % strategického letectva je udržováno v 15' pohotovosti ke vzletu, nebo ve vzduchu na přiletových tratích letu.

Pokud jde o jaderné prostředky operace taktického určení je situace obdobná, i když procento sil a prostředků, udržovaných v nepřetržité pohotovosti, je nižší (okolo 10—15 %).

Porovnáme-li procento jaderných prostředků, udržovaných ve stálé bojové pohotovosti, s celkovými jejich počty, především však u rozhodujících strategických jaderných prostředků — vidíme, že jde o značné síly, jejichž použití umožňuje nejenom nenadálý první hromadný úder, ale i hromadné a soustředěné zasazení jaderných prostředků. Tím prvním hromadným úderem podle první varianty splňuje obě základní podmínky efektivního použití jaderných prostředků.

Výhody mohou vzniknout v tom smyslu, že zahájení války podle této varianty je pro nepřítele nevýhodné, protože zasazení jeho pohotovostních sil a prostředků vyvolá v zápětí odvetnou činnost druhé strany, což by mohlo nepříteli znemožnit bojovou činnost hlavně pozemních vojsk na Evropském válečném území. Taková výhoda je sice na místě, můžeme ji však vztahovat ke každé možné další variantě. Považuje-li nepřítel za hlavní obsah počátečního období války jaderný útok, musíme brát v úvahu i to, že bude usilovat o efektivní první hromadný úder.

První varianta umožňuje nepříteli zahájit válku nenadálým způsobem a přitom zasadit většinu svých jaderných prostředků. Důsledky, které by taková činnost mohla mít na bojové možnosti ostatních druhů ozbrojených sil, především pozemních vojsk na kontinentálním válečném území, nelze zanedbat, protože nepřítel bude mít zájem na plném využití účinků jaderných úderů.

K odražení prvního hromadného úderu z hlediska bojové činnosti vojsk PVO by však byla první varianta zahájení války nejobtížnější. Proto také v organizaci PVO, v přípravě bojové pohotovosti vojsk PVO se musí požadavky vyplývající z této varianty plně promítnout.

Druhá varianta — první hromadný úder po předchozím zaujetí plné bojové pohotovosti.

Tato varianta předpokládá určité časo-

vé období, potřebné k uvedení vojsk do plné bojové pohotovosti. Její realita je dána potřebou skloubit a koordinovat bojové akce různých druhů ozbrojených sil především na kontinentálním válečném území za účelem využití účinků jaderných úderů k rozvinutí útočných operací pozemních vojsk. Dislokace a stupeň bojové pohotovosti hlavních druhů ozbrojených sil nepřítele, jakož i trvalá pohotovost rozhodujících jaderných prostředků v podstatě umožňují organizovat první hromadný úder podle této varianty v relativně krátkém časovém období. Přesto však některá opatření, zejména vyvedení pozemních vojsk z míst stálé dislokace, bude mocí nepřítele těžko utajit, což umožňuje druhé straně uskutečnit potřebná opatření.

K odražení prvního hromadného úderu, z hlediska bojové činnosti vojsk PVO při druhé variantě, bude nutné včas uvést vojska PVO do stavu plné bojové pohotovosti a hlavní prostředky PVO do nejvyššího stupně pohotovosti.

TECHNICKÉ PŘEDVEDENÍ PRVNÍHO HROMADNÉHO ÚDERU

Bude mít v obou variantách některé společné znaky a v některých charakteristikách se budou od sebe lišit.

Ke společným znakům bude patřit:

— úder strategickými prostředky (raketami) na nejdůležitější průmyslová a administrativní centra;

— předcházející úder raketami, před bojovou činností letectva a umlčováním PVO před hromadnou činností letectva;

— doplňkový průzkum pohyblivých objektů, na které plánujeme jaderné údery;

— většina taktického letectva bude působit na malých výškách.

Rozdílnými znaky v technickém provedení prvního hromadného úderu podle jednotlivých variant budou:

V první variantě

— vzlet pohotovostních sil taktického letectva po odpálení raket a předpokládá úder prvního sledu jadernými prostředky na místa stálé dislokace vojsk a umlčení PVO v rozpětí 25—45' po vzletu;

— úder druhým sledem taktického letectva za 1,5—2 hod. po úderu prvního sledu s časovým působením do 3—4 hodin.

Ve druhé variantě

— poměrně silný první sled s úkolem umlčet a prolomit PVO a zničit rakety

operačně taktického určení a letouny-nosiče jaderných zbraní na letišti;

— rozhodující počet letounů-nosičů jaderných zbraní bude ve druhém sledu s úkolem uskutečnit jaderné údery proti vojskům na přesunech a v prostorech mimo místa stálé dislokace;

— časové intervaly mezi sledy budou kratší 20–30', trvání prvního hromadného úderu z hlediska použití operačně taktických prostředků bude rovněž kratší, okolo 1,5–2 hodiny.

Z možností nepřítele k prvnímu hromadnému úderu je možno přijmout tento závěr:

— první hromadný úder nepřítele z hlediska cíle a úkolů můžeme považovat za rozhodující obsah globálního jaderného útoku a jaderného útoku na válčišti;

— objektem úderu budou důležité průmyslová a administrativní centra, komunikační uzly a vojska včetně prostředků PVO;

— hlavními prostředky ničení uvedených objektů budou jaderné prostředky především operačně taktického určení (taktické letectvo a rakety operačně taktického určení). Jaderné údery bude doplňovat bojová činnost taktického letectva klasickými prostředky především při umlčování PVO. Některé zvláště důležité stacionární objekty mohou být napadeny i strategickými jadernými prostředky (raketami POLARIS).

ORGANIZACE PVO V PŘIHRANIČNÍM PÁSMU

Organizace PVO v příhraničním pásmu bude ovlivněna nejen možnostmi nepřítele, ale zvláště charakteristickými rysy, které sebou přináší těsné sousedství s nepřítelem. K nim patří především skutečnost, že systém průzkumu vzdušného nepřítele je téměř plně odkázán jen na zprávy, které získá svými prostředky. Přitom tyto prostředky mají omezené možnosti a nemohou dát natolik včasné zprávy, jak by bylo žádoucí jednak ke včasnému zjištění příprav vzdušného nepřítele k napadení a zahájení činnosti, jednak k vlastnímu boji s ním a ničení na dostatečně dalekých přístupech ke státní hranici. Velké rozměry dosavadních výkonnějších komplexů ztěžují potom možnost umístit je do blízkosti hranic vzhledem k zranitelnosti a možnosti vyřazení. Jiné zdroje průzkumu, i když jsou důležité a nutné, neposkytují dostatečné podklady k ničení vzdušného kosmického nepřítele. Doby letu vzdušného

nepřítele do zóny možného zjištění vlastními průzkumnými prostředky a ke státní hranici jsou krátké pro poměrnou blízkost nepřátelských základů a omezené možnosti RTV. Uskupení sil a prostředků PVO, systému velení i navedení v příhraničním pásmu je v dosahu účinnosti zbraní nepřítele i menších dosahů; velení i bojovou činnost může nepřítele narušovat i prostředky z pozemních stanovišť.

Závažným charakteristickým rysem je skutečnost, že v příhraničním pásmu budou nejen prostory a objekty důležité pro život a činnost státu za války, ale budou se tam rozvíjet pozemní vojska, frontové letectvo a tylové zařízení, které vytvářejí řadu dalších důležitých objektů pro síly a prostředky PVO; na jednom prostoru budou uskupeny prostředky PVO různých druhů ozbrojených sil. Tímto pásmem se budou přesunovat další sledy a zálohy, území budou přelétávat vzdušné prostředky a to vše bude vytvářet silnou pozemní i vzdušnou situaci a klást velké nároky na organizaci velení a součinnosti.

Příhraniční pásmo, zejména je-li v hranicích malého státu (i když ekonomicky rozvinutého), omezuje možnosti vést boj se vzdušnými kosmickými prostředky napadení nepřítele, které mají velké rychlosti. Na poměrně malém území a v blízkosti nepřítele je těžké vytvořit současnými prostředky spolehlivý systém včasného zjištění a uvědomování a ničit nepřítele na velkých vzdálenostech od svých hranic. Kromě toho budou přes toto pásmo přelétávat i prostředky vzdušného napadení, jejichž cílem je ničit objekty v hloubce státního území nebo koalice států. V příhraničním pásmu nabývá na důležitosti činnost civilní obrany, v jejíž úkolech je spolehlivá ochrana obyvatelstva, zabezpečení práce v průmyslových podnicích, dopravy a spojů v době vzdušného napadení nepřítelem, likvidace následků napadení, zabezpečení řízení země v době války a boj s různými diverzními a jinými skupinami, vysazenými nepřítelem do týlu státu. V systému civilní obrany k plnění těchto úkolů má zvláštní význam včasné uvědomění o nebezpečí napadení ze vzduchu. Největší možnost zjistit vzdušného nepřítele mají vojska PVOS a proto především ona musí uskutečňovat součinnost s civilní obranou. Mimo uvedených všeobecných charakteristických rysů jsou i zde speciální rysy konkrétního příhraničního pásma, jako např. u nás pohraniční hory, omezující ještě možnosti našich RTV,

usnadňující průzkum na našem území a nad ním a umožňující mu skrytý přilet do těsné blízkosti našich hranic i působení na malých výškách.

Všechny uvedené okolnosti kladou zvýšené požadavky na organizaci protivzdušné obrany v přihraničním pásmu v počátečním období války i organizaci velení a součinnosti a ovlivňují požadavky na bojovou pohotovost vojsk PVO v tomto pásmu.

Protivzdušnou obranu organizujeme v rámci státu podle jednotného zámyslu a plánu, vycházejícího z možného charakteru napadení vzdušným nepřítelem, z důležitosti prostorů a objektů na území státu včetně uskupení vojsk, z účinného využití bojových možností sil a prostředků PVO všech druhů ozbrojených sil a druhů vojsk a ze spolehlivosti obrany zvláště při odražení prvních nenadálých úderů nepřítele a rovněž z možností, které jsou dány, stavu a úrovně výzbroje, která je k dispozici. Organizujeme ji zavaš tak, aby prvním raketovým jaderným úderem nebylo rozvráceno velení a byl splněn požadavek zachovat po odražení prvního úderu vzdušných kosmických prostředků nepřítele schopnost sil a prostředků PVO odrazet další nálety vzdušného nepřítele a ničit ho na dalekých přístupech k hraničním státu nebo bráněným objektům. Při tom je nutné vědět, že letouny-nosiče raket „vzduch—země“ odpalují rakety i několik set kilometrů od objektů, které mají zničit.

V přihraničním pásmu budou působit síly a prostředky různého organizačního začlenění, především síly a prostředky vojsk PVOS, PVO pozemních vojsk, frontové stíhací letectvo. K dosažení největšího úspěchu v boji se vzdušným nepřítelem na přístupech k bráněným prostorům a objektům a během celého jejich letu, je nutné hluboce učenit tyto síly a prostředky v souladu s jejich bojovými možnostmi. Obranu organizujeme jako prostorovou (zonální, zonálně objektovou), která představuje uskupení sil a prostředků PVO vytvořené na přístupech k prostorům na území státu, kde je rozloženo více důležitých objektů nebo objektová, která brání jen určitý objekt a přístupy k němu. Prostorová obrana může vzniknout také spojením uskupení bránících jednotlivé objekty rozmístěné blízko sebe.

V prvním sledu na nejdůležitějších směrech je nejlépe mít síly a prostředky k zničení vzdušného nepřítele na dalekých

přístupech (útvary s vhodnými typy přepadových stíhačů s raketami vzduch—vzduch a PL raket), ve druhém sledu stíhací letectvo a PL rakety středního a malého dosahu i PL rakety proti nízké letícím cílům s úkolem ničit nepřítele, který pronikl prvním sledem, na přístupech k bráněným prostorům a objektům nebo pronikl bezprostředně k nim. Podle hloubky území a rozmístění objektů může být vytvořen i další sled k bezprostřední obraně takových objektů v hloubce. Při členění jednotlivých sil a prostředků do sledů je také třeba vidět jejich další určení a úkoly. Např. v rámci operací pozemních vojsk. Proto v přihraničním prostoru nebude zcela platit uvedené obecné schéma. Boj s prostředky PVO pozemních vojsk a stíhací letectvo, i když se musí plně zúčastnit odražení vzdušného kosmického nepřítele v prvním hromadném úderu, se uskupují v prvním sledu i v hloubce státního území tak, aby se silami a prostředky PVOS tvořily jeden celek, aby však na druhé straně se zahájením operací pozemními vojsky mohly plnit své další úkoly (**viz schéma v příloze**). Takové hluboké uskupení může spolehlivě zabezpečit zničení vzdušných kosmických prostředků nepřítele na celé trati letu počínaje ze vzdálenosti maximálního dosahu prostředků PVO do jejich úplného zničení a umožňuje obranu pozemních vojsk v souladu s jejich dalšími úkoly.

Při organizaci PVO v přihraničním pásmu vystupuje z těchto důvodů do popředí nutnost pečlivě organizovat velení. Složitost boje v soudobých podmínkách si vynucuje splnit především tyto požadavky:

- systém velení silám a prostředkům PVO v podmínkách státu v přihraničním pásmu musí zapadat do systému velení v rámci celé koalice;

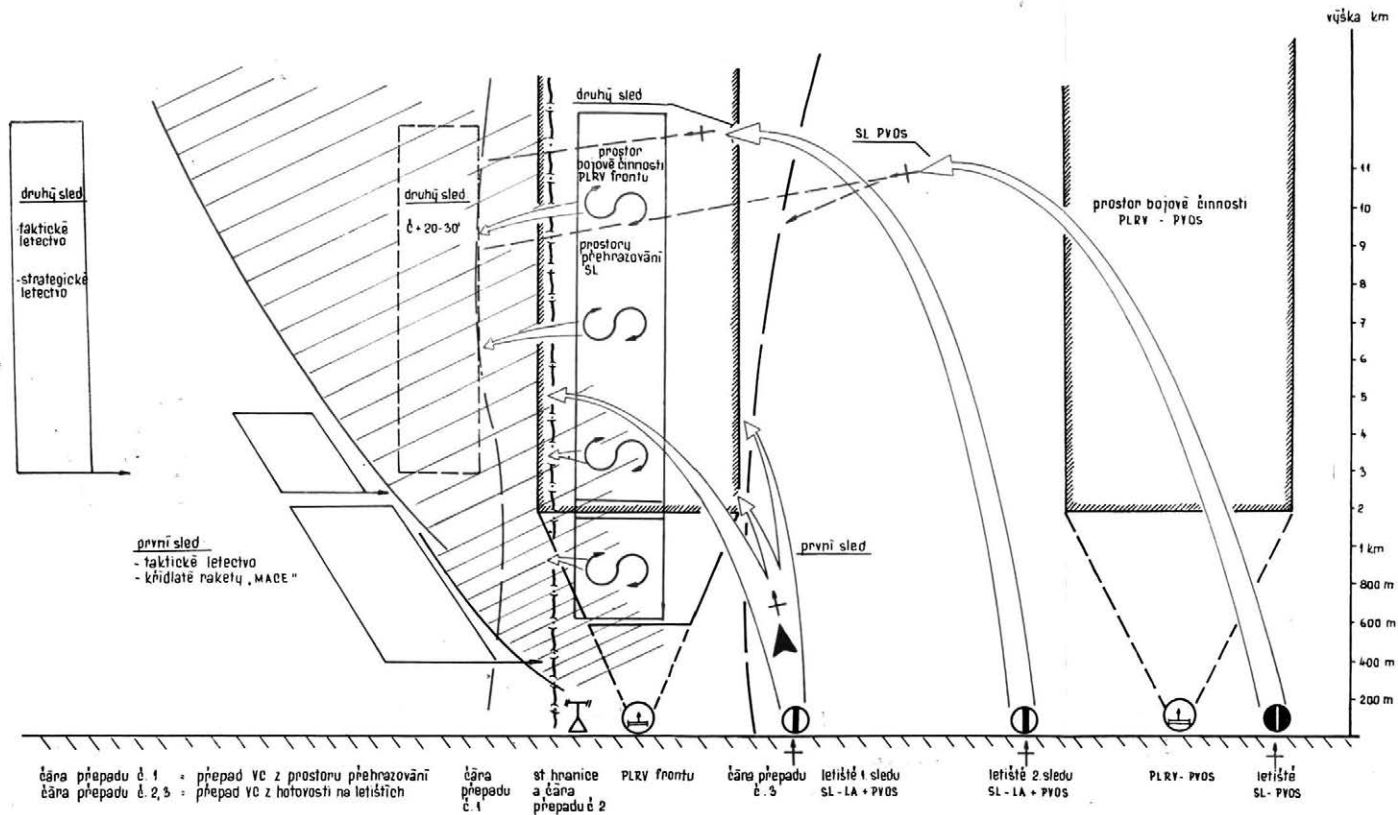
- na jednom území může řídit bojovou činnost jen jeden velitel bez ohledu na organizační příslušnost sil a prostředků, nacházejících se na tomto území;

- při odražení 1. hromadného úderu musí velení zajistit spolehlivé zničení vzdušného kosmického nepřítele především k obraně objektů na vlastním území, aniž by však narušilo možnosti plnění dalších úkolů;

- po odražení prvního hromadného úderu se přenáší úsilí na zajištění činnosti pozemních vojsk, k čemuž musí přispět i systém PVOS při zachování spolehlivé obrany důležitých prostorů a objektů na státním území;

ODRAŽENÍ PRVNÍHO HROMADNĚHO ÚDERU NEPŘÍTELE V PŘIHRANIČNÍM PÁSMU

PŘÍLOHA I

— systém velení musí odpovídat soudobým požadavkům, kladoucím velký důraz na čas;

— mezi jednotlivými účastníky v PVO musí být nejtěsnější součinnost.

Úloha pohraničního svazku PVOS jako 1. sledu PVO koalice přesahuje hranice obrany prostorů a objektů rozmístěných v jeho prostoru. Je nutné počítat s možností zásahů velitele PVO koalice v zájmu koordinace úsilí v rámci příslušných plánů při vedení PVO vcelku a organizovat těsnou součinnost s PVO sousedních států koalice.

Při odražení prvních úderů vzdušného kosmického nepřítele leží tíha boje a tedy i úsilí velení na obraně prostorů, objektů a vojsk rozmístěných na vlastním území. Na něm je nejlépe propracován a sladěný systém velení vojsk PVOS a je proto nejúčelnější, aby takovým orgánem bylo VS svazu PVOS v daném příhraničním prostoru. Požadavek centralizovaného velení v měřítku země (i koalice) je také dán prostorovým rozmachem bojové činnosti sil a prostředků PVO, růstem jejich dosahu působnosti a existencí radioelektronických prostředků velení. Při tomto centralizovaném velení však jde jen o operační podřízenost sil a prostředků, to je velení při vlastním odražení a ničení vzdušného nepřítele.

Systém velení musí zabezpečovat v každé situaci rychle zpracovat údaje o vzdušném nepříteli, správně vyhodnotit vzdušnou situaci a vypracovat nejúčelnější varianty použití sil a prostředků při odražení náletů. Tento požadavek může být v soudobých podmínkách splněn jen tehdy, bude-li se systém velení opírat o široké použití automatizovaných systémů.

Úloha PVO v příhraničním pásmu ukazuje, že úkoly PVO budou plnit síly a prostředky PVOS v těsné součinnosti se silami a prostředky PVO jiných druhů ozbrojených sil a sousedů. Proto organizujeme mezi nimi nejtěsnější součinnost a procvičujeme ji. V plánech součinnosti předvídáme složení součinnostních sil a prostředků a jejich rozmístění, jejich úkoly a činnost, vzájemnou výměnu údajů o nepříteli a vzájemné uvědomování, rozdělení letišť stíhacímu letectvu, ujednotíme rozmístění velitelských a naváděcích stanic, určujeme předání a převzetí vzdušných cílů mezi RTV, způsob předání velení stíhačům působícím na plný dolet, jejich zabezpečení při přistání na letiště součinnostního partnera a jejich další vzlety; organizujeme velení tak, abychom

vyloučili zbytečně mezistupně, ujednotili opatření operačního maskování a vyloučili vzájemné rušení spojovacích a radiolokačních prostředků.

K úspěšnému odražení nenadálého napadení vzdušného kosmického nepřítele, zvláště pro první hromadný úder v příhraničním prostoru, je důležité rychle uvést všechny síly a prostředky PVO do bojové pohotovosti. K tomu je nutné zabezpečit všemi druhy průzkumu včasnou informaci o začátku úderu nebo bezprostředních přípravách k němu.

Systém PVO i v podmínkách příhraničního prostoru má důležitou úlohu. V soudobých podmínkách se nebudeme moci spokojit jen s pouhými údaji o vzdušné situaci, bude nutné znát i situaci v kosmickém prostoru, což usnadňuje i to, že je součástí PVO koalice. Tato okolnost je důležitá pro obranyschopnost země vcelku a významem překračuje i rámec vlastní PVO.

K odražení prvních sledů vzdušného nepřítele a rychlému uvedení do plné bojové pohotovosti systému PVO organizujeme i pohotovostní systém PVO, jehož základem sice tvoří síly a prostředky PVOS, musí se však na něm podílet i síly a prostředky PVO pozemních vojsk a frontového letectva.

VEDENÍ PROTIVZDUŠNÉ OBRANY

Bojová činnost vojsk PVO v počátečním období války bude od samotného začátku velmi úporná a složitá a vojska PVO budou vlastně první, která vstoupí do boje s nepřitelem. Vojska PVOS budou v součinnosti se silami a prostředky PVO ostatních druhů ozbrojených sil řešit odpovědné úkoly v souvislosti s řešením celkového úkolu ozbrojených sil — zničit jaderné zbraně nepřítele. Nepřítel bude používat různorodé prostředky vzdušného kosmického napadení z různých směrů a výšek se snahou dosáhnout co největšího překvapení.

Při odražení nenadálého napadení vzdušného nepřítele vstupuje do popředí význam hotovostních prostředků PVO, které budou nejen odrážet první síly vzdušného napadení nepřítele, ale budou mít i úkol umožnit nejrychlejší uvedení do plné bojové pohotovosti hlavních sil a prostředků PVOS, PVO pozemních vojsk a frontového stíhacího letectva a zabezpečit začátek jejich bojové činnosti. Hotovostní síly a prostředky i další sledy je nutné

zasadit do boje s prostředky vzdušného kosmického napadení nepřítele tak, aby-
chom nepřítele ničili již na dalekých pří-
stupech k bráněným objektům a prostorům
a také po celé trati letu.

Bojová činnost vojsk PVO bude mít své
charakteristické rysy. Bude to především
rozhodnost cílů v boji se vzdušným kos-
mickým nepřítelem vyvolaná tím, že mož-
nost použití jaderných zbraní vyžaduje
znenáhla úderu na životně důležité pro-
story a objekty státu nejen celými sku-
pinami, ale i jednotlivými letouny. Proto
musí být při bojové činnosti zásadou zničit
každého vzdušného nepřítele, který by se
pokoušel proniknout k bráněnému prostro-
ru nebo objektu.

Dalším charakteristickým rysem je vel-
ký prostorový rozmach bojové činnosti,
způsobený možností nepřítele použít růz-
norodé prostředky, působit z různých smě-
rů a také takticko-technickými parametry
soudobé techniky. Proto v zásadách bojové
činnosti musí být nejen těsná součinnost
všech sil a prostředků na území vlastního
státu, ale bojová činnost musí být vedena
společným úsilím a v těsné součinnosti
s PVO sousedních spojeneckých zemí
v rámci jednotného systému PVO celé
koalice.

Rychlý průběh vzdušných bojů a rychlé
a náhlé změny situace jsou dalším cha-
rakteristickým rysem, který klade vysoké
požadavky na vedení i činnost vojsk a
zdokonalování bojových prostředků stále
nabývá a na ostroiti. Je dán velkými rych-
lostmi a možnostmi manévru jak prostřed-
ků vzdušného kosmického napadení, tak
i prostředků boje s nimi.

Pro bojovou činnost vojsk PVO je také
charakteristické, že úspěchu je možno do-
sáhnout jen společným úsilím všech sil
a prostředků PVO, ať už organizačně patří
do sestavy svazu PVOS nebo jiných druhů
ozbrojených sil. Součinnost, spočívající na
dříve zpracovaných plánech, musíme bě-
hem bojové činnosti stále upřesňovat. Při
upřesňování otázek součinnosti, ať jde
o sladění činnosti PLRV, stíhacího letectva
a RTV uvnitř svazu PVOS, se sousedy nebo
s prostředky PVO svazů pozemních vojsk
a frontového letectva, musí štáby brát
v úvahu zvláštnosti a charakter činnosti
nepřítele i nutnost efektivního použití sil
a prostředků PVO.

Dalším rysem je hromadění sil a pro-
středků na rozhodujícím vzdušném směru
a jejich hluboké uclnění do sledů. To
umožní vytvořit převahu nad nepřítelem
a je jednou z podmínek, jak zabránit úde-

rům ze vzduchu na bráněné objekty. Pře-
vahu v silách a prostředcích dosahujeme
odpovídajícím uskupením vojsk PVO, ma-
něvrem stíhacího letectva, PLRV a RTV
během bojové činnosti. Hluboké uskupení
umožňuje manévry k narůstání úsilí obra-
ny na nejdůležitějším směru a působit na
nepřítele od přístupů k bráněným prostro-
rům nebo objektům i po celou dobu jeho
letu nad bráněným územím. K narůstání
úsilí mohou sloužit i příslušné zálohy pro-
středků PVO.

Jeden z důležitých charakteristických
rysů je i dlouhodobá bojová činnost (pře-
važně v noci) a v podmínkách, kdy nepří-
tel použije prostředky hromadného ničení
a radiotechnického rušení.

Úspěšné plnění úkolů při bojové čin-
nosti umožňuje nepřetržitý průzkum
vzdušného nepřítele, rychlé předání zjiš-
těných údajů vojskům, včasné uvedení
vojsk do plně bojové pohotovosti, rychlý
manévry silami a prostředky PVO k sou-
středění úsilí na rozhodujícím směru a na
přístupech k nejdůležitějším objektům, ja-
kož i k přenesení úsilí na jiný směr a
narůstání síly úderem na nepřítele během
bojové činnosti, dále likvidace následků
jaderných úderů nepřítele na vojska PVO
a rychlá obnova jejich bojové pohotovosti.

Se zahájením bojové činnosti zaměřuje
se průzkum na upřesnění údajů o situaci
[známých již z míru], na včasné zjištění
vzdušných cílů, zdrojů a charakteru ru-
šení. První vstupují do boje s nepřítelem
hotovostní síly a prostředky PVO a za-
bezpečují uvedení do pohotovosti ostatních
sil a prostředků. Při nenadálém napadení
nebude zpravidla čas ke změnám v se-
stavě vojsk PVO, které budou od začátku
plně zaměstnány bojem, nemohou opustit
svá stanoviště ani pod vlivem jaderných
úderů nepřítele. Manévry v takovém přípa-
dě může od začátku uskutečňovat jen
stíhací letectvo a část RTV. Ostatní musí
k němu využít času před zahájením bojové
činnosti nebo po prvním hromadném úde-
ru, resp. v přestávkách v bojové činnosti
nepřítele. V žádném případě nesmí být
oslabeno úsilí v ničení nepřítele při
prvním hromadném úderu.

Při bojové činnosti vojsk PVOS je nej-
složitější případ, kdy nepřítel bude půso-
bit z různých směrů na široké frontě. Zde
je nutné okamžitě zasadit především ho-
tovostní prostředky, popř. vytvářet s na-
růstáním hotovosti rozdělení sil na nej-
více ohrožené směry a zasadit do boje
zálohy. Při činnosti nepřítele na úzkém
pásmu s následujícím rozchodem letounů

do hloubky je nutné soustředit úsilí k ničení vzdušného nepřítele na vzdálených přístupech a zničení silami bránícími bezprostředně prostory a objekty v hloubce.

PLRV podle dosahu své účinnosti buď ničí vzdušného nepřítele na přístupech k prostorům nebo objektům, přehrazuje důležité směry nebo brání bezprostředně objekty v součinnosti se stíhacím letectvem. Součinnost mezi nimi v zóně ničení PLRV se uskutečňuje rozdělením úsilí podle výšek a cílů. Základní zárukou úspěšné součinnosti je spolehlivý systém rozpoznávání s vysokou rozlišovací schopností a velení ze společných velitelských stanovišť. Velení PLRV bránícímu určitý prostor je zpravidla centralizované. Decentralizace velení je zde účelná tehdy, bude-li složitá vzdušná situace a nepřítel bude působit malými skupinami nebo jednotlivými letouny.

Při působení nepřítele malými skupinami nebo jednotlivými letouny je účelné ničit ho dvojicemi letounů, roji nanejvýš letkami. Je to neekonomičtější i když za určité situace nelze vyloučit použití větších sil.

Tiha boje se vzdušným nepřítelem v noci nebo za složitých povětrnostních podmínek spočívá na PLRV a přepadových stíhačích. Proto využití přepadových stíhačů musí být uvážené a organizované v souladu s možnostmi využití frontových stíhačů. Součinnost mezi přepadovými a frontovými stíhači spočívá hlavně v rozdělení doby, prostorů a výšek bojové činnosti.

Vzdušného nepřítele, působícího na malých výškách, ničí PLRV v součinnosti se stíhacím letectvem podle zón jejich činnosti. Použití stíhacího letectva má zde své zvláštnosti, vyvolané omezeným dosahem radiolokátorů při zjišťování nízkole-

ticích cílů, hluchými prostory v radiolokačním poli, které nedovolují souvisle vést letouny nepřítele a vlastní stíhače, omezeným dosahem rádiového spojení VS se stíhači, omezenou dobou letu stíhačů na těchto výškách a složitostí manévru i zteče.

Při bojové činnosti v příhraničním pásmu je důležité soustředit úsilí všech sil a prostředků PVO na odražení prvního hromadného úderu, poněvadž současně s obranou důležitých prostorů a objektů na území řešíme i obranu uskupení vojsk v počátečním období ve výchozím postavení pozemních vojsk a při zahájení operací. Vojska PVOS v příhraničním pásmu se tedy podílejí na plnění úkolů pozemních vojsk a musí se na něm podílet i po skončení prvního hromadného úderu. Svaz PVOS v příhraničním pásmu by měl dostat hranice odpovědnosti, vymezující mu prostor, kde bude bránit vojska ve výchozím postavení i během operace a to i na značnou hloubku včetně území obsazeného pozemními vojsky.

K tomu je možno počítat s předáním do operační podřízenosti pozemních vojsk částí PVOS hlavně stíhacího letectva a RTV. K vyčlenění těchto sil však může nejdříve dojít až po odražení prvního úderu vzdušného nepřítele.

Silám a prostředkům PVO pozemních vojsk odchodem z prostoru odpovědnosti svazu PVOS velí náčelník PVO svazu pozemních vojsk z VS, včetně vyčleněných sil PVOS. Přitom je nutná nejtěsnější součinnost (nejlépe s využitím operačních skupin). Je účelné, aby štáb svazu PVOS v příhraničním prostoru vyslal na VS náčelníka PVO svazu pozemních vojsk operační skupinu, vedenou zodpovědným funkcionářem, nejlépe jedním ze zástupců velitele svazu nebo svazku PVOS.